

COPIUS: Amit elsajátítottunk

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

COPIUS: Amit elsajátítottunk
Zárójelentés típusa: Tanulmányok / elemzés – Legjobb gyakorlati irányelvek / jelentés

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért

2021
Uppsala

- 1. Bevezetés**
- 2. Korábbi projektek**
- 3. Hallgatók a programról**
- 4. Oktatók a programról**
- 5. Tevékenységek**
- 6. Következtetések**

1. Bevezetés

A COPIUS - Community of Practice in Uralic Studies (Uralisztikai tanulmányok gyakorlatának közössége) – egy Erasmus+ által finanszírozott 2018-tól 2021-ig tartó stratégiai együttműködés volt. Kilenc finnugrisztikai, illetve uralisztikai tanszékkel vagy intézettel rendelkező európai egyetem partnerkapcsolata, mely arra hivatott, hogy a résztvevő intézetek között már létező köteléket egy olyan fenntartható hálózattá alakítsa, mely a hallgatókat és a az oktatókat is magában foglalja. Úgy véljük, hogy ez egy elengedhetetlen lépés a nemzetközivé válás felé az olyan alacsony volumenű tudományágak fejlődését tekintve, mint az uralisztika.

Alacsony volumenű tudományágak alatt azokat a területeket értjük az egyetemeken vagy más felsőoktatási intézményeken, amelyek – ahogyan a név is sugallja – relatíve alacsony hallgatószámmal bírnak, és általában az oktatók, illetve a tudományos munkatársak száma is csekély. Ezek a tudományterületek javarészt csupán egy adott ország néhány egyetemén vannak jelen, gyakran csak egyen vagy kettőn, aminél fogva ezek azok az ágazatok, melyek leginkább a gazdasági kihívások és a gyakorlati hatékonyságnövelést sürgető törekvések fenyegetése alatt állnak. Európa egyetemeinek tipikusan alacsony volumenű területei közé tartozik többek között az archaeozoológia, a futurológia, a glaciológia, a zeneterápia, az ortodox teológia, és a sportökonómia. Minden olyan ágazat ide tartozik – melyek között régebbi tudományos hagyományokat követők is vannak –, amelyik nem vonz be nagy számban olyan embereket, akik tudományos pályára szándékoznának lépni. Mindezek ellenére az ilyen területeken folytatott kutatás mennyisége és minősége is magas, feltehetően éppen a kulcspozíciót betöltő szerep miatt.

Kiemelten érdekelnek bennünket, és az alacsony volumenű területek között is jól reprezentáltak azok a nyelvek, amelyek nem tartoznak Európa nagy nyelvei közé. Ezek olykor milliós beszélőszámmal is rendelkeznek, úgymint az arab, a japán, a

thai, vagy a vietnámi, de a kulturális szempontból kiemelt fontossággal bíró nyelvek is idetartoznak, úgymint a bizánci görög, a tibeti vagy a jiddis, melyekre gyakran hivatkoznak “kevésbé jelentékeny diszciplínákként”. Ezek között az úgynevezett kevésbé jelentékeny diszciplínák között sok “önmagában létező” nyelvet találunk, mint például az albán, a fríz vagy a szorb, de más területek, mint például a kaukazológia, indológia, iranisztika is (egymással rokon vagy nem rokon) nyelvek és kultúrák nagy számát ölelik fel. Ennek eredményeképpen hiába van egy ilyen diszciplína jelen egy adott egyetemen, nem minden intézmény tud minden, a területhez tartozó nyelvet lefedni, ez a helyzet pedig voltaképpen Európa egyetemeinek minden olyan tanszékén fennáll, ahol finnugor vagy uráli nyelveket tanítanak. Mint olyan, ez nem feltétlenül probléma, az viszont bizonyosnak látszik, hogy az adott terület iránt érdeklődő hallgatóknak nincsen hozzáférésük a tudományág teljes terjedelméhez, amíg az anyaegyetmükön tanulnak.

Ez tehát az a korlát, aminek a hallgatók alá voltak vetve, és amit a kilenc egyetem (ELTE Budapest, Hamburg, Helsinki, LMU München, Szeged, Tartu, Turku, Uppsala, Bécs) jelenlegi partnerkapcsolata át akart lépni, melyhez a logikus lépés az együttműködés volt. Említenünk sem kell, hogy a különböző egyetemek kutatói között már korábban is voltak – és jelenleg is vannak – különféle kollaborációk, ami egy olyan alacsony volumenű tudományterületnél, mint a miénk, mondhatni alapfeltétel. Emellett, egy hivatalosabb szinten, az Erasmushoz és az Erasmus+-hoz hasonló programokon keresztül megvalósuló egyetemközi kapcsolatok a hallgatókat és az oktatókat egyaránt megcélazzák. Az ilyen, cserediákprogramok tekintetében időszakos együttműködések mellett, hogy hatalmas jelentőségűek, illetve számos előnnyel járnak, a személyes kapcsolatokat terén akár nem várt fejleményeket is hozhatnak. Ami közös az ilyen programokban, az a kétoldalúság. Ezért a célunk az volt, hogy egy olyan keretrendszer hozunk létre minél több egyetemet bevonva, melynek két fő célja van: 1) a különböző egyetemek hallgatóit már korán integrálni a kutatói közösségbe, illetve 2) lehetővé tenni a többoldalú információáramlást a növekvő hallgató-hallgató, hallgató-oktató és oktató-oktató kapcsolatok számára, valamint fejleszteni az oktatást, és az ahhoz szükséges forrásokat. Az oktatás és a kutatás kölcsönös kapcsolatának megerősítése egy általánosan elfogadott célja a felsőoktatásban résztvevő intézményeknek, de az uralisztikai intézeteknek különösen, ami az alacsony volumenűeknek, valamint az oktatók és a hallgatók közötti közvetlen kapcsolatból való előnyös helyzetnek köszönhető. Ebben a

kollaboratív környezetben a tudásanyagot közösen hozzuk létre, a kutatási eredményeket pedig könnyen hozzáférhetővé tesszük. Ez a hallgatók érdeklődését is serkenti, de az oktatóknak is segít a tananyag, valamint a tanítási módszerek fejlesztésében.

Ha jobban elvonatkoztatunk, kétségtelen, hogy a nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség támogatása felkelti az emberek érdeklődését azon kisebb nyelvek sokrétűsége és jelentősége iránt, melyek közül többet is anyanyelvként beszélnek az Európai Unió polgárai közül. Ez egy olyan cél, amit az Európai Unió maga is támogat a többnyelvűséggel kapcsolatos alapelvei mentén, és habár a kisebbségi nyelvek jogi helyzete, illetve a támogatásban részesülés mértéke állami hatáskörbe tartozik, az Európai Bizottság támogató hozzáállása, melyet a nyelvi sokszínűség felé tanúsít, szintén fontos.

E zárójelentés célja, hogy röviden összefoglalja, mi mindent sajátítottunk el a jelenlegi projektben, illetve, hogy mi lenne az, amely más alacsony volumenű tudományterületek számára is hasznos lehet a mi véleményünk szerint.

2. Korábbi projektek

A jelenlegi kilenc partner közül nyolc (Hamburg, Helsinki, LMU München, Szeged, Uppsala, Tartu, Turku, Bécs) vett részt a nemzetközi InFUSE ('Integrating Finno-Ugric Studies in Europe [A finnugrisztika integrálása Európában]'; 2015-2018; támogatási megállapodás száma: 2015-1-DE01-KA203-002216) projektben, amely a váltott formájú mobilitás (blended mobility) együttműködési formájára épülő kurzusokat is magában foglalt e-learning modulokkal kiegészítve több uráli nyelv és nyelvészeti téma kapcsán. Ezeket a kurzusokat hamburgi (*Bevezetés a szamojedológiába*), szegedi (*Lexikológia és lexikális tipológia*), tartui (*A kamassz nyelv*), turkui (*A mordvin nyelv*), uppsalai (*Bevezetés a kisebb finnségi nyelvekbe*), és bécsi (*Az udmurt nyelv*) oktatók tartották. Ezek a váltott formájú mobilitásra épülő kurzusok tehát e-learning modulokat is tartalmaztak, de az oktatás mindemellett a különböző partneregyetemek campusain is zajlott.

Az InFUSE projekt megmutatta, hogy 1) a hallgatókat izgalomba hozta az, hogy olyan partneregyetemek által szervezett kurzusokon vehettek részt, melyeken földrajzi vagy mobilitási okok miatt egyébként nem tudtak volna, mindemellett pedig az oktatási tevékenységekkel is kiemelten meg voltak elégedve, 2) a hallgatók képesek voltak a digitális kompetenciáik fejlesztésére és szélesítésére, mely a

webalapú moduloknak és oktatási elemeknek volt köszönhető, illetve 3) a hallgatók képesek voltak arra, hogy önállósítsák tanulmányi programjaikat az általános tanterven túli magas színvonalú kurzusok nagy számához való hozzáféréseken keresztül. Ráadásul a témával aktívan nem foglalkozó hallgatóktól is tapasztaltunk érdeklődést, még Európán kívülről is.

Ezenfelül, a projektben közreműködő partnerek közötti együttműködés által a résztvevők oktatási módszereibe és az általuk alkalmazott gyakorlati módszerekbe is mélyebb betekintést nyertünk, ami hatalmas előny, különösen a hallgatók oktatását elősegítő hatékonyabb információ- és kommunikációtechnológia (ICT) fejlesztését tekintve.

3. Hallgatók a programról

A jelenlegi COPIUS projektben a partnerek, azaz a résztvevő egyetemek oktatói állandó kapcsolatban voltak a téli egyetemek és a nyári workshopok ideje alatt is, rendszeresen tárgyaltak a projekt előrehaladásáról, illetve arról, hogy min kellene fejleszteni vagy változtatni. Ezenfelül – végtére is a program inkább az egyetemi munka oktatási részéről szól, mintsem a kutatásról –, kiemelten fontosnak tartottuk, hogy a résztvevő hallgatók névtelenül értékelhessék a téli egyetemeket és a nyári workshopokat, ami a gyakorlati értékről is sok információt szolgáltatott nekünk. A továbbiakban egy kategóriákra bontott válogatás olvasható a COPIUS projekt keretein belül rendezett téli egyetemek és nyári workshopok hallgatóinak (eredeti, stilisztikai- és helyesírási változtatásokról mentes) megjegyzéseiből, melyek kitűnően illusztrálják a hallgatói szükségleteket, ötleteket, kívánságokat és véleményeket (mivel a különböző programok nyelve az angol volt, így a megjegyzéseket is angolul adjuk közre):

I) A hallgatók rájönnek, hogy nincsenek egyedül:

- *Meeting like minded people*
- *Meeting other students*
- *meeting people, being a part of the Finno-Ugric family of the winter school.*

- *Meeting people from different universities*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Seeing people from other universities, learning new.*
- *Talking to people from other universities*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *the possibility to meet other Finno-Ugric studies' students and staff from other universities*
- *Being surrounded by Fennougristics <3*
- *Its general nature as a place where students can gather and have fun while discussing things relevant to their studies.*
- *making contacts with other students/professors*
- *Being able to catch up with and/or get to know the students and teachers of other universities.*
- *getting to know a different university, meeting other students*

(2020 Budapest Winter School)

- *Being able to see each other and communicate.*

(2021 Helsinki Winter School)

II) A tény, hogy nincsenek egyedül, illetve hogy a tudományterületük – ami valószínűleg az anyaegyetemük kevésbé jelentékeny diszciplínái közé tartozik – valójában egy nagyobb és szélesebb, egész Európán átívelő hálózat része, melyet számos hallgató támogat és tesz működőképessé azzal a céllal, hogy eszmét cseréljen a saját tudományterületén belül, illetve hogy más egyetemek diákjaival együtt dolgozzon különféle kutatási témákon:

- *discuss things and maybe plan to do some collaboration or write a paper together*

(2019 Hamburg Winter School)

- *inspiring conversations*

(2020 Budapest Winter School)

- *Also seeing relevant studies, research results and current project on the field opened my eyes to see how broadly uralistics can be researched on a global level.*
- *Getting a glimpse of the diversity and character of the Finno-Ugric studies.*
- *to get some feedback and suggestions on my own project*
- *I've been in my own university's bubble for so long that it was really refreshing to see what other people are doing in these fields and how they were approaching similar tasks. It gave me a lot of new things to think about and I met a lot of people that I'd love to keep in contact with.*

(2021 Helsinki Winter School)

III) A hallgatók ennél fogva hatalmas érdeklődést mutattak olyan nyelvek és témák iránt, melyeket az anyaegyetemükön nem oktatnak:

- *nganasan super fun.*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Getting acquainted with a language that I would otherwise have no possibility to learn.*
- *Getting the chance to learn Mari*
- *Getting to talk about Mari with students and faculty members from a variety of universities*
- *To learn a non-mainstream Uralic language on the linguistic area that interests me the most.*
- *Getting to talk about Mari with students and faculty members from a variety of universities, and just generally being exposed to new info relating to Mari culture.*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *possibility to learn a new Finno-Ugric language*

(2020 Budapest Winter School)

- *The course in Inari Saami was for me the most anticipated one and it was enjoyable.*

(2021 Helsinki Winter School)

IV) A hallgatók azon túl, hogy nagyra értékelték az anyaegyetemükön jelen nem lévő tanyanyag elsajátításának lehetőségét, nagymértékben hasznosultak abból is, hogy már ismerős dolgokról tanulhattak új szemszögből. Az összefogott kutatásnak tehát nem csak az lenne a célja, hogy maximalizálja a különböző egyetemek hallgatói számára elérhető tudományos témák számát, hanem az is, hogy lehetővé tegye a több nézőpontból való megközelítést a lényegi tárgyak tananyagát illetően. Ugyanazt a tárgyat különböző egyetemek különböző oktatóitól hallgatni éppolyan fontos, mint az, hogy különböző tárgyakat tanuljunk. Az imént említetteket több hallgató is felvetette az értékelésében:

- *learning about different frameworks of research.*
- *finding out who works with what*
- *The people are nice and from a great variety of universities and research topics*
- *the possibility to discuss relevant topics with students working in similar/different subfields*
- *the possibility to present own ideas and learn something new, reflect on my previous knowledge on the studied topics*
- *The IS [= information structure] workshop is really necessary for my own research and I got all the help I needed from the teachers.*

(2019 Hamburg Winter School)

- *I didn't know I was interested in this topic until she made me interested in it.*

(2020 Budapest Winter School)

- *As always, it is very interesting to hear from colleagues' new research.*
- *Getting hear about the on going research in the field*
- *Mainly that it provided a possibility for me to achieve knowledge in the field of Finno-Ugric studies that I would probably never achieve from only doing my regular studies at university.*

(2021 Helsinki Winter School)

V) Néhány hallgató, aki egy alkalomnál többször vett részt téli egyetemen vagy nyári workshopon, a más egyetemek hallgatóival való újbóli találkozást is kihangsúlyozta, ami döntő fontosságú egy egyetemközi hálózat fejlődésében:

- *Meeting old and new friends*
- *Meeting old and new people.*

(2020 Budapest Winter School)

VI) A nagyobb mértékű kontaktus a különböző egyetemek között hallgatói és oktatói oldalról egyaránt üdvözlendő volt:

- *Talking to teachers and students from other universities*
- *the teachers are approachable*

(2019 Hamburg Winter School)

- *the possibility to meet other Finno-Ugric studies' students and staff from other universities*

- *Being able to catch up with and/or get to know the students and teachers of other universities.*
- *making contacts with other students/professors*

(2020 Budapest Winter School)

- *Also the organisers and teachers were fantastic*

(2021 Helsinki Winter School)

VII) A más partneregyetemek hallgatói, illetve a karrierjük elején álló fiatal kutatók közötti kontaktus szintén jelentős. A hallgatók számára ugyanis motiváló erővel hat, ahogyan a hallgatóból kutatóvá válást végigkövethetik:

- *Also, it is really motivating that 2 years ago she was in Vienna as a student-participant and now she had one of the guest lectures.*

(2020 Budapest Winter School)

- *the opportunity to meet all those experienced students and get a notion of projects one might work on later*

(2021 Helsinki Winter School)

VIII) Az értékelések által betekintést nyertünk abba is, hogy a hallgatók milyen témákkal foglalkoznának szívesen a jövőben. Ezeket az információkat a különböző egyetemek oktatói is hasznosíthatják, de a jövőbeli projekteket során mi is számba vehetjük őket. Ezek a válaszok értelemszerűen azokat a nyelveket is tartalmazzák,

amelyeket még nem oktattunk, vagy ha már igen, az adott hallgató akkor nem tudott a programon részt venni. A leglényegesebbek viszont talán azok a megjegyzések, amelyekben a hallgatók általánosabb témák iránt mutattak érdeklődést:

- *Sociolinguistic questions: language shift and preservation as well as revitalisation.*
- *Reported speech and thought constructions*
- *Language acquisition*
- *Some topic on psycholinguistics*
- *social linguistics, social pragmatics*
- *Something differing from just linguistic topics*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Theoretical lectures on interdisciplinary research*
- *more sociolinguistics, extra info on the current state of affairs, maybe info on fieldwork*
- *Corpus-based approaches to learning/teaching foreign languages*
- *Grammaticalization and language contacts*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *Computer linguistics / corpus linguistics*

- *a more differentiated treatment of Chomskyan generative grammar or any generative framework*
- *Fieldwork, pragmatics, sociolinguistics*
- *Language revitalisation*
- *How to deal with sources in languages you don't read*

(2020 Budapest Winter School)

- *More computational linguistics, maybe a small course in Python?*
- *Definitely a basic course on language revitalization.*
- *Courses on minority Finnic languages such as Ludic, Votic, Ludza, Izhorian etc. :)*
- *Other minority/endangered languages. Social linguistics, dialects etc.*
- *Language and culture revitalization projects, especially in the disappearing communities*
- *functional-cognitive linguistics*
- *general scientific skills (scientific writing in Uralic studies)*
- *maybe to do smth more on collaboration between "pure" linguists and computational linguists, workshops on developing and evaluating resources; also some discussions on revitalization or similar stuff (how to make it work, what techniques work, what resources are most helpful, etc.)*

(2021 Helsinki Winter School)

E megjegyzések közül néhány kiemelt fontossággal bír: mivel 2021-ben megrendezésre került egy nyári workshoppal egybekötött e-learning kurzus a terepmunka témájában, a hallgatók terepmunkával kapcsolatos, korábbi években adott megjegyzései is számításba vehetőek. A jövőbeli tevékenységekre adott hallgatói ajánlásokkal kapcsolatos egyéb észrevételek általánosabb természetűek voltak, amiből az következik, hogy ezek a témák 1) különösen érdekesek a hallgatók számára b) nincsenek olyan gyakran oktattva a résztvevő egyetemeken, mint amilyen gyakran oktattva lehetnének, vagy ha mégis, nem a finnugrisztikai/uralisztikai tanszék, hanem más nyelvészeti részleg teszi ezt. Ezek tehát olyan témák, amik számításba vehetőek lennének, ha a tananyag át lenne alakítva és/vagy fejlesztve lenne, ami megnövekedett hallgatói érdeklődést vonhatna maga után.

4) Oktatók a programról

Az oktatók visszajelzései – beleértve a hálózatunkhoz tartozó intézetek fizetett alkalmazottjait és a külsős kutatókat is, akiket az egyes oktatási célzatú programjainkon való részvételre kértünk fel – szintén megvilágító erejűek voltak:

- *I very much enjoyed seeing students connect with like-minded students at the winter schools and summer workshops*
- *The winter schools also gave staff the possibility to reconnect in person and discuss matters pertaining to teaching and research at our own universities*
- *There's obviously contact between the universities at staff level, but I don't often get the chance to talk to students from other universities*
- *Having recently moved from the student side to the staff, the networking platform that includes both students and professors helped me in this transition. I feel like I have actually been introduced into the community of practice.*

- *At the beginning some new students tended to stay with other students from their own universities, but you could see them mix more day-by-day*
- *Though there is obviously a formal difference between staff and students there did not in fact seem to be formal divide between them*
- *Especially interesting I find colloquia, taking about half a day at each winter school, where the MA and PhD students present the results of their research. It is a gain for students who can get feedback from practically all experts in the field, and in different theoretical frameworks. It is a gain for the staff, too, as it is a possibility to learn new ideas and approaches from the next generation.*
- *During the winter schools, you do not simply discuss your teaching practices and experiences with your colleagues, you actually see them teach, which is much more insightful.*

Az oktatók közötti kontaktus viszonylag gyakori a kölcsönös egyetemi látogatásoknak és konferenciáknak köszönhetően, míg az egyetemközi oktatói-hallgatói összeköttetések általában egyedül az oktatói cserekapcsolatok, tipikusan az Erasmus+ által jöhetnek létre. Az ilyen csereprogramok alatti oktatói-hallgatói kapcsolatok gyakran csupán a tanítással töltött időintervallumra korlátozódnak, a COPIUS téli egyetemem és nyári workshopjain viszont, ahol az oktatók és a hallgatók egy egész hetet (de néha többet is, ha a megérkezés és a távozás napját is beleszámítjuk) töltenek közös munkával, értelemszerűen több az érintkezés. Ez tehát sok más lehetőséget kínál arra, hogy a tanulmányokkal vagy munkával kapcsolatos gondolatok, illetve a kiemelt érdeklődésre számot tartó nyelveket, kultúrákat és egyéb területeket érintő jövőbeni tervek is kibeszélésre kerüljenek, de az esetlegesen elérhető PhD-fokozatok, illetve pozíciók, valamint munkahelyi lehetőségek szintén megvitathatóak. Az a tény, hogy az oktatással kapcsolatos tevékenységek mellett kevésbé formális összejöveteleknek is helyet adunk, szintén sok lehetőséget kínál az informális, kötetlen beszélgetésre.

5) Amit a projekttevékenységek során elsajátítottunk

A COPIUS project tevékenységei két fő csoportra oszthatóak: a) szellemi végterméket eredményező tevékenységek, úgymint elméleti és gyakorlati modulokat tartalmazó online tanulási platformok megalkotása, valamint b) olyan tevékenységek, mint a nyári workshopokkal és e-learning modulokkal ötvözött téli egyetemek, illetve váltott formájú mobilitásra épülő események.

a) A szellemi végtermék előállítására a résztvevő partnerek szoros együttműködését kívánja meg. Azonban a különböző egyetemek oktatói és kutatói között már létező kapcsolaton, illetve az egymás szaktudásáról és érdeklődéséről meglévő feltételezett tudásunkon túl a közös munka méginkább ráébresztett bennünket arra, hogy a különböző partnerek erősségeit fel kell ismernünk. Ez a végeredmény megalkotását tekintve is latba vehető, elég, ha más partnerek segítségnyújtására gondolunk a bizonyos eredmények felmutatásáért felelős személyek számára, de segítségünkre lehet a téli egyetemek és nyári workshopok részletekbe menő tervezését illetően is.

b) Az egyetemközi társulás által szervezett tevékenységek, mint a téli egyetemek és a nyári workshopok előnyei eléggé egyértelműek: a hallgatók és az oktatók egyaránt hatalmas mértékben hasznosulnak a más hallgatókkal, illetve oktatókkal való kapcsolatokból, a résztvevők saját egyetemének más egyetemekkel való összeméréséből (tanterv, programok, oktatott nyelvek, két- és többoldalú kapcsolatok stb.) pedig az oktatók, de elsősorban a hallgatók számára származik előny. Az e-learning modulok szintén sikeresek voltak, de ennél a témánál a hallgatói visszajelzések nagyban függtek attól, hogy az adott egyetemnek milyen tapasztalata volt az online oktatással, ez pedig természetesen egyetemenként más és más volt.

A COVID-19 járvány miatt néhány tevékenységet teljesen át kellett helyeznünk az online térbe, ám ez könnyen kivitelezhető volt, néhány esetben pedig – akaratlanul is, de – az online oktatással kapcsolatos képességek fejlesztéséhez is hozzájárult. Hogy pontosabbak legyünk, a 2021-es téli egyetem, valamint 2020-as és 2021-es évek nyári workshopjai már teljesen online voltak megtartva. Egyfelől, ez a struktúra néminemű módosítását követelte meg, nevezetesen az ütemterv még rugalmasabbá tételét azért, hogy a különböző időzónák ne okozhassanak problémát, illetve hogy a

hallgatók anyaegyetemén zajló tevékenységekre is tekintettel lehessünk. Másfelől, a helyzet számos lehetőséget is szolgáltatott, amelyek egyébként nem lettek volna elérhetőek számunkra, vagy amelyekre nem gondoltunk volna a korábbi években. Példának okáért több különböző tudományterületek szakértőjét is el tudtuk hívni, hogy működjön közre az oktatási és tanulási anyag előkészítésében, illetve hogy kommentálja a hallgatók munkáit, ebben pedig nem akadályozott bennünket semmiféle földrajzi korlát. Ráadásul, mivel a résztvevők számára nem volt szükséges, hogy utazási támogatást biztosítsunk, lehetőségünk volt nyíltan reklámozni az oktatási eseményeinket, és meg tudtuk őket nyitni a hálózatunkon kívüli érdeklődő, és arra érdemes diákoknak is. Ez egy olyan lehetőség, amellyel számos különböző háttérű hallgató élt (pl. olyanok, akik érdeklődnek a tudományterületünk iránt, de az egyetemük nem rendelkezik külön uralisztikai vagy finnugrisztikai tanszékkal, vagy olyanok, akik az olyan, a mi diszciplínánkhoz is közelálló területekkel foglalkoznak, mint a turkológia). További pozitív aspektus, hogy a hallgatóknak határozottan kevesebb gátlásuk volt kérdéseket feltenni, visszajelzéseket adni, illetve chat-funkciókon keresztül kommentálni – lényegében anonim módon – az előadásokat anélkül, hogy megzavarnák az oktatót, ami viszont jelenléti oktatásban gyakorta megtörténik. Habár meglehetősen nagy kihívás volt egyben tartani az embereket, és megszervezni a kötetlenebb beszélgetéseket, ezeket a célokat elősegítették a különböző társasági programok és azok a napi események, melyek során a hallgatók saját kutatómunkájukat mutatták be. Mindez a hallgatók visszajelzéseiben is visszaköszönt, amit meglehetősen pozitívnak találtunk:

- *I think I learned a lot of new things, new ways of thinking. Besides now I am not that sceptical when it's about online resources*
- *I liked the fact that the Winter School was very flexible*
- *It actually worked very well. The class was easy to follow and I could manage my own time for home assignments. I also think that asking questions via chat worked out nicely, the teacher interacted with the students and answered all the questions*

- *The format reminded that of the winter school and was totally good. The schedule was not too tight and flexible enough to manage. So actually I really enjoyed it like this.*
- *Despite the challenges brought by this global situation, the fact that this time Winter School was held online, lowered the threshold to participate in it. That factor probably brought completely new faces, like me, to the Winter School.*
- *I really liked that it happened! It was good that I could participate, I would not have been able to participate otherwise*
- *It was much cheaper and less time overhead not to have to travel. Because the number of participants was not limited by the size of the classroom it was possible for non-student researchers to participate*
- *The social events were pretty good <...> And they worked surprisingly good, even in online form*
- *In a year when everything else was cancelled or postponed, I am happy that the Winter School still took place. This provided the enjoyable exchange with others*

(2021 Helsinki Winter School)

6) Következtetés

A COPIUS projektben kulcsszerepet betöltő elképzelés, az eredendően a jelenlegi Erasmus Intensive Programmes nevű egyesülés hat tagja által korábban szervezett téli egyetemekről származó koncepció nem más, mint a résztvevő egyetemek közötti végtelenül erős kötelék. Ezek a kötelékek már korábban is léteztek, de inkább kétoldalú természetűek voltak, és semmiféleképpen sem hasonlíthatóak össze azzal a többoldalú kapcsolattalrendszerrel, amelyet kiépítettünk. Az ilyen kötelékek szilárdsága természetesen részben függ a) a két- és többoldalú személyes kapcsolatokról a résztvevő egyetemek oktatói és kutatói között, valamint b) a jelenlegihez hasonló projektekkel kapcsolatos oktatói-, illetve kutatói kreativitás

milyenségétől. Az Erasmus+ és más programok keretrendszerében már meglévő kapcsolatok pedig új szintre emelik ezt a szilárdságot. Akárhogy is, bizonyosak vagyunk afelől, hogy a meglévő kapcsolatok bármilyen hivatalos projektkeretté képesek átlényegülni, melynek az alábbi okai vannak:

I) A résztvevő egyetemek oktatói és kutatói már jobban rálátnak arra, hogy más egyetemek min dolgoznak, és mikre specializálódtak 1) az oktatott nyelveket, valamint 2) az érdeklődésre számot tartó nyelvészeti területeket tekintve (ez a kettő gyakran nem esik egybe), az általuk használt elméleti keretrendszert, illetve a szorosan hozzánk kapcsolódó "testvérterületekkel" való kapcsolatot tekintve (pl. szibériai nyelvek Hamburgban, török nyelvek Szegeden, kisebbségi tanulmányok Uppsalában, indoeurópai nyelvek Bécsben stb.), vagy éppen csupán számba véve azt, hogy tudunk ezeknek a "testvérterületeknek" a meglétéről a különböző partneregyetemeken.

II) A résztvevő egyetemek oktatóinak és kutatóinak a kiváló szemléltető erővel bíró visszajelzéseinek köszönhetően jóval nagyobb betekintésük van abba, hogy a saját diákjainkon túl *más egyetemek* hallgatói mi iránt érdeklődnek.

III) A résztvevő egyetemek oktatóinak és kutatóinak a téli egyetemeknek és a nyári workshopoknak köszönhetően nagyobb rálátásukra van arra, hogy kik tűnnek ígéretesnek más egyetemek hallgatói közül. Ez mára ott tart, hogy legalább egy hallgatónak lehetősége van egy másik egyetemen a PhD pozíció elnyerésére. A téli egyetemeken és nyári workshopokon való megismerkedés lehetősége nélkül a szóban forgó hallgatók meglehet, hogy nem is hallottak volna az elérhető helyekről, illetve keveset, vagy semmit sem hallottak volna az adott egyetemről, és nem lett volna lehetőségük közvetlenül a pozícióhoz köthető oktatóknál vagy kutatóknál érdeklődni, de lehet, hogy nem is jelentkeztek volna a pozícióra.

IV) Miután az együttműködésben közreműködő oktatók és kutatók már számos tevékenységet szerveztek a résztvevő egyetemeken, az első téli egyetemektől kezdődően sok hallgatóban és oktatóban kezdett kialakulni a valahová tartozás érzése, különös tekintettel azokra hallgatókra, akikről pontosan tudjuk, hogy egy hasonló érdeklődésű emberekből álló szélesebb közösség részeként tekintenek

magukra (habár ez nem feltétlenül mérhető fel könnyen, a hallgatói értékelések, és az általunk személyesen látott kialakuló barátságok ezt egyértelműen igazolják). A szervezői oldalról is sokan érzik úgy, hogy közvetlenebb közösségi élményt tapasztalnak. Annak ellenére, hogy különböző országok különböző egyetemeinek különböző érdeklődésű egyénei vagyunk különféle képességekkel és érdeklődéssel, anyaegyetemünk csatlakozásával, illetve magából a részvételből eredően egy jól működő, hivatalos, egész Európán átívelő hálózat részesei lehetünk – ez maga a COPIUS társulás –, melynek egyre szorosabb kötelékei korábban ilyen formában nem léteztek. A jövőbeli projektekről való tárgyalások során magától értetődő volt, hogy amennyiben lehetséges, az összes partnert szeretnénk bevonni, sőt, lehetőleg más, potenciálisan érdekelt felek együttműködésére is számítunk, mivel mindig szem előtt tartjuk az új partnerek felkutatását.

V) A hallgatók és oktatók közötti szorosabb kapcsolatnak köszönhetően (mint ahogyan azt az értékelések példáin keresztül korábban láthattuk) azok a motivált hallgatók, akik korábban több tevékenységen is részt vettek, de mára a tudományos karrier felé mozdultak el, nagy valószínűséggel továbbviszik magukkal az alacsony volumenű területekkel foglalkozó egyetemek közötti szoros kapcsolat eszméjét. Emellett, a partneregyetemek közötti kollaboráció értékes kutatási eredmények megalkotásához vezethet és vezet azon közösségek számára, akiknek a nyelveit és kultúráit tanuljuk. Ezek közül a többnyelvű közösségek közül közel mindegyik kisebbségi nyelveket beszél, ami nem csak kutatási szempontból értékes, de segít ezen közösségek felbecsülhetetlen értékű örökségének a megőrzésére irányuló törekvések kapcsán is.

Ezek a tényezők tehát egy olyan hosszútávú, nemzetközi, virtuális gyakorlati közösség létrejöttéhez vezettek, amely a kommunikációban és az együttműködésben egyaránt rutinos, illetve amely ezen kollaboratív vállalkozások kiépítésével, fejlesztésével és promotálásával jött létre. Amellett, hogy a fizikai térben magukra az egyetemekre tekinthetünk kiindulópontként, a tapasztalat azt mutatja, hogy egy közösség fenntarthatósága nem függ közvetlenül egy adott tudományos projekttől vagy a résztvevő emberek egy adott csoportjától, a fenntarthatóság feltételei a valóságban ezeken mind átívelnek.

A gyakorlatban határoktól függetlenül, a finnugrisztika, illetve az uralisztika hagyományos intézetein túlról is tapasztaltunk érdeklődést, sőt, más tanszékek, vagy éppen más tudományterületek diákjai is érdeklődtek a tevékenységeink iránt. Ezekkel a tényezőkkel számolnunk kell a jövőbeli kommunikációnk, illetve a terjeszkedési stratégiánk megtervezése során. A tudományterületünk iránti, "kívülálló" által tanúsított érdeklődés azt is megmutatta, hogy más diszciplínák számára is hasznos lehet átgondolni az egyéb területekkel való kommunikációs stratégiáikat, beleértve ebbe a saját diszciplínánkat is (már amennyiben releváns). Emellett, a hallgatókkal ellentétben, az oktatóknak gyakran más (idejétmúlt!) gondolataik voltak arról, hogy mik is a hasznos és eredményes kommunikációs csatornák, ez pedig megintcsak azt jelenti, hogy a hallgatói input felbecsülhetetlenül értékes, amikor az ilyen jellegű projektek terjeszkedéséről és hirdetéséről van szó.

Meglehet, hogy a projektünk magvát a finnugor/uráli nyelvek és kultúrák jelentették, de az egy adott tudományterülethez nem feltétlenül kötődő gyakorlati közösségünk létrejöttéhez vezető fentebb lejegyzett okok miatt úgy véljük, hogy az itt leírtak más alacsony volumenű tudományterületekre is érvényesek lehetnek.